

Prosandeeva Lyudmila. Features of teaching culturological disciplines in modern educational space.

The article highlights the multifaceted aspects of studying problems of studying cultural subjects in terms of higher education. Presented by psychological and pedagogical principles of teaching cultural studies student humanities and new forms of work in the classroom. It is noted that a necessary part of teaching cultural studies is to develop meaningful analysis and synthesis, and use them as a way of learning activities.

The purpose of education is under current conditions is the formation of a person who is able to critically reflect upon the environment, themselves and other people, capable of self-correction behavior of themselves in new modern conditions of life.

The main thing – to teach students to highlight the main trends and stages of development of culture and make it a subject of its own special analysis; show the relationship of all elements (parameters) culture at all levels, from the general to the individual; considering man as creator and bearer for her native culture, show that the differences between people due to the originality whole cultures rather than differences between certain anthropological ethnographic evidence. This will enable students not only learn from a variety of cultures, but also to present some of its development trends, identify benchmarks in the analysis of contemporary cultural phenomena.

Keywords: pedagogical communication, the cultural activity, psychology and pedagogical principles of teaching, subject-subject's relations.

УДК:378.937+378.97+378.14

Резніченко М. І.

СУЧАСНИЙ ВИМІР СТРАТЕГІЇ ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ-ХУДОЖНИКІВ

У статті розглядаються питання наукового обґрунтування змісту методичної підготовки майбутніх педагогів-художників у системі художньо-педагогічної освіти. На основі новітніх стратегій проектування інтегративної моделі процесу методичної підготовки магістрів, що надає змогу з одного боку, поглиблювати професійну компетентність, а з іншого – забезпечувати формування якісного рівня методичної здатності до художнього навчання студентів у професійних закладах освіти різного рівня акредитації, розроблено освітньо-модульний курс дисципліни "Теорія і практика методики художнього навчання у вищих навчальних закладах". Результати дослідження та досвіду стали підґрунтям для визначення сутності освітнього змісту програми методичної підготовки магістрів, котра передбачає передумови поєднання в одну процесуальну спільність процесу набуття знань і вмінь із профільної (художньої та методичної) діяльності.

Ключові слова: методична підготовка магістрів, методика художнього навчання, стратегія проектування, педагог-художник, педагогічна освіта.

Одним з основних напрямків системи вищої педагогічної освіти в сучасних умовах розвитку освітянського простору в Україні є науковий розгляд інноваційної організації навчально-виховного процесу підготовки фахівців у магістратурі. Розробка структурних компонентів навчально-методичного комплексу для наукової організації процесу художньо-педагогічної підготовки магістрів зумовлюється вихідними положеннями Закону "Про вищу освіту" (2014 р.) та вимогами Болонської угоди. Окреслюючи потреби сьогодення й тенденцій розвитку освітньої ідеології на майбутнє, установлюється суттєвість змісту художньо-педагогічної освіти, що у свою чергу визначає актуальність проблеми професійної підготовки фахівців. Важливою ланкою цього освітнього процесу є методична підготовка педагогів-художників, сфера професійної діяльності яких націлена

на викладацьку, дослідницьку, науково-методичну, соціально-педагогічну, культурно-просвітницьку та творчу діяльність у галузі художньо-педагогічної освіти [3; 5].

Формування та розвиток методичної компетенції майбутнього магістра педагогічної освіти за кваліфікацією "викладач образотворчого мистецтва" у великій мірі залежить від якісного освітнього змісту академічної дисципліни "Теорія та практика методики художнього навчання у ВНЗ". У системі художньо-педагогічної освіти вона є складовою комплексу фахових дисциплін, продовженням циклу методичних дисциплін, які вивчаються в процесі підготовки бакалавра, спеціаліста. Дисципліна "Теорія і практика методики художнього навчання у ВНЗ" за своїм теоретичним та практичним змістом має бути спрямована на формування професійної компетентності майбутніх організаторів і керівників занять із циклу художніх дисциплін у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Проте, як засвідчив вибірковий аналіз навчальних планів та програм різних вишів України, ще недостатньо приділяється увага належному науково-методологічному розгляду питань проектування змісту методичної підготовки педагога-художника нового типу, здатного виконувати функціональні обов'язки професійної діяльності в системі художньої освіти. Вивчення стану методології та концептуальних основ системного проектування освітнього процесу у ВНЗ надало змогу окреслити завдання щодо розробки фундаментально-інноваційного змісту програми визначеної дисципліни [1; 3; 9; 10].

Постановка завдання полягає в тім, щоб на основі переосмислення і узагальнення сталих підходів та сучасних концептуальних поглядів у педагогіці, психології та практики художнього навчання окреслити стратегію й принципи проектування освітнього змісту методичної підготовки майбутнього педагога-художника в системі художньо-педагогічної освіти.

Аналіз сукупності здобутих наукових досягнень, а саме: філософії людиноцентризму в стратегіях освітнього простору (В. Г. Кремень); методологічних основ філософії освіти в контексті полікультурної парадигми (О. П. Рудницька, С. О. Черепанова); філософії педагогічної дії (І. А. Зязюн); концепції художньо-естетичної освіти (І. А. Зязюн, О. М. Семашко, В. Г. Бутенко); теоретичних доробок психології (Г. О. Балл, І. Д. Бех, С. Д. Максименко, В. О. Моляко, В. В. Рибалка, В. А. Семиченко, Д. М. Узнадзе, О. Я. Чебикін); новітніх теоретико-методичних розробок у галузі педагогіки (А. М. Богуш, В. І. Бондар, С. У. Гончаренко, В. Г. Васянович, В. В. Давидов, В. А. Кан-Калік, М. В. Кларін, І. Я. Лернер, Н. Г. Ничкало, О. М. Отич, О. М. Пехота, Л. О. Хомич), в тому разі педагогіки мистецтва (роботи В. Ф. Орлова, В. О. Радкевич, О. П. Рудницької, О. М. Сисоєвої, О. Л. Шевнюк, О. П. Щолокової та ін.); інноваційних методик художнього навчання та виховання особистості засобами образотворчого мистецтва (С. В. Коновець, В. С. Кузін, Л. М. Любарська, Л. М. Масол, Б. М. Неменський, М. І. Резніченко); концептуальних основ педагогічного проектування в сфері освіти та технологізації освітнього процесу (С. І. Архангельський, В. П. Беспалько, В. І. Михеев, В. С. Полторак, І. П. Радченко, Н. Ф. Тализіна, Ю. Г. Татур, І. С. Якиманська), дозволив укласти теоретичну й практичну змістовність програми "Теорія і практика художнього навчання у ВНЗ". При укладанні програми дисципліни ми керувалися положеннями, сформульованими В. А. Сухомлинським у методології та методиці естетичного виховання особистості.

Переосмислення наукових концептуальних ідей дозволяє стверджувати, що одним із провідних чинників професіоналізації в галузі образотворчого мистецтва є методика наочного навчання, як педагогічна настанова (Д. М. Узнадзе), педагогічна підтримка, супровід особистості (О. С. Газман), педагогічна дія (І. А. Зязюн), методичний інструментарій у формі педагогічного малюнка (М. І. Резніченко), котрі є головними складовими методичної майстерності педагога-художника. Узагальнення концептуальних

положень [1; 2; 3; 9] доводить до висновку про те, що процес професіоналізації майбутнього педагога-художника може доцільно протікати за умов фундаментальної методичної підготовки.

Для формування змісту методичної підготовки магістрів ми використали теоретичні засади психологічних досліджень процесу художньо-образного задуму, художньо-образного порівняння, процесу образного сприйняття (наукові праці Б. Г. Ананьєва, Р. Арнхема, В. П. Зінченко, Є. І. Ігнатієва, Б. Ф. Ломова, С. М. Симоненко, П. М. Якобсона), що є природньо для художньо-творчої діяльності. Ці психологічні засади займають провідне місце в змісті методики наочного навчання, як інструментарію формування методичної компетенції педагога-художника.

Значливим для розгляду окреслених завдань є викладтеоретико-методологічних основ комплексного навчання І. М. Тумановим, котрий ґрунтовно розкриває основи методики навчально-творчого підходу до художнього навчання з дисциплін мистецького циклу за єдиними завданнями-настановами [8]. Його концептуальнеположення полягає в обґрунтуванні чинників використання зображально-виражальних засобів просторових мистецтв відповідно їхніх закономірностей та художньої творчості.

Важливим аспектом для вирішення завдань розробки інноваційної педагогічної технології методичної підготовки педагогів-художників є теоретичні й методичні концептуальні положення творчого розвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах, визначених у докторській дисертації С. В. Коновець [2].

Отже, результати аналізу, переосмислення та узагальнення наукових праць учених, а такожнеобхідність модернізації художньо-педагогічної освіти, у тому разі й процесу фахової професіоналізації викладачів образотворчого мистецтва, висвітлили проблему, мету й завдання, що дозволилоокреслити стратегію інноваційного проектування освітнього змісту методичної підготовки магістрів та укласти зміст програми "Теорія і практика методики художнього навчання у ВНЗ".

На основі аналізу результатів дослідження методичну підготовку магістрів художніх дисциплін ми розглядаємо як фахову орієнтацію особистості в системі художніх, професійно значущих компетенцій, націлених на практичну реалізацію й розпредмечування методичних знань та навичок, умінь у майбутній педагогічній діяльності педагога-художника.

Фундаменталізаціяосвітнього змісту методичної підготовки магістрів виступає, поперше, як шлях розширення й поглиблення загальнонаукової основи знань теорії і практики методики художнього навчання, по-друге, як шлях удосконаленням інтелектуального компетентнісного рівня професійної здатності майбутніх педагогів-художників, котрі є суб'єктом навчально-виховного процесу. Основні положення фундаменталізації методичної підготовки реалізуються в ході теоретичної та практичної підготовки магістрів, перш за все на концептуальних засадах розгляду природознавчої картинисвіту, новітньої філософії культури й мистецтва, психолого-педагогічних основ творчої діяльності особистості [6].

В освітньому змісті методичної підготовки ми передбачаємо дидактичні принципи навчання, які витікають із закономірностей системно-структурного, професійно-діяльнісного підходу до теоретичного й практичного оволодіння програмним матеріалом [3]. Такими базисними принципами, що становлять основу методичної підготовки й визначають спрямованість, змістовність, методи й організаційні норми цього процесу є: науковість, послідовність і комплексність, зв'язок теорії із практикою за допомогою котрих формуються професійні вміння.особливого значення надається дидактичному принципу наочного навчання. А реалізація принципу історизму, як діалектичної

закономірності, сприяє формуванню професійно значущих знань про історію методів викладання художніх дисциплін, історію розвитку мистецької освіти в цілому. Реалізація окреслених принципів є обов'язковою дидактичною умовою формування змісту програми та протікання процесу науково-методичної підготовки майбутнього фахівця.

Методична підготовка магістрів передбачає оволодіння системою вмінь, спрямованих на здійснення професійних функцій і вирішення завдань художньо-педагогічної діяльності, тобто розпредмечування художньо-творчої майстерності в методичній діяльності в процесі художнього навчання. Такий підхід зумовлюється положенням про те, що будь-який професіоналізм неможливий без практичної майстерності, котра забезпечує реалізацію творчого задуму в педагогічній діяльності в системі художньої освіти.

Важливим інструментарієм методичного пояснення навчального матеріалу, завдання повинен бути наочно-інформаційний показ у формі педагогічних малюнків, вправ, схем, зображень елементів форми тощо.

Так як дидактичний принцип наочності, за висловом Я. А. Коменського, являє собою "золоте правило дидактики", то методику наочного навчання ми розглядаємо як "золотий дидактичний" інструментарій педагогічної технології художнього навчання. Методика наочного навчання може найбільш активно використовувати форми й методи формування знань, умінь і навичок студентів у вирішенні художньо-творчих завдань програмного матеріалу.

Реалізація дидактичних основ методики наочного навчання потребує створення передумов для забезпечення процесу педагогічного управління образотворчою діяльністю особистості (студентів, учнів). Такими передумовами перш за все повинні бути універсальні компоненти змістовних ліній художнього навчання, а саме:

– чітке визначення мети й завдань заняття, його структури, об'єму й змісту навчального матеріалу за програмою художньої дисципліни;

– визначення методичних настанов, що забезпечують розкриття навчальних (художніх) проблем образотворення в процесі навчання-пізнання-учіння та художньо-творчої роботи студентів впродовж практичних занять;

– глибокі знання змісту програм художнього циклу, і на цій основі визначення основних навчальних та допоміжних завдань для вирішення їх у педагогічній діяльності в умовах реальної практики;

– розробка доцільної системотехніки методичного забезпечення процесу художнього навчання відповідно до закономірностей протікання образотворчої діяльності на заняттях конкретної художньої дисципліни;

– визначення форм зв'язку навчання й виховання в процесі образотворчої діяльності студентів залежно від завдань і змісту структури заняття;

– володіння високим рівнем здатності в педагогічному малюванні, як методичного інструментарію наочного навчання основам образотворчого мистецтва;

– вивчення й усвідомлений аналіз спеціальної й допоміжної методичної, навчальної літератури, що спонукає до розробки методичних вказівок та наукової організації педагогічної діяльності, і, як результат, до більш якісного управління процесом художньої підготовки майбутнього фахівця засобами методики наочного навчання [5].

Універсальні компоненти змістовних ліній методики художнього навчання дозволяють реалізувати педагогічні завдання. Ураховуючи міжпредметний зв'язок вузівської підготовки з дисциплін мистецького циклу, ми у своїй практичній роботі використовуємо такі універсальні, функціонально педагогічні компоненти:

– гносеологічні, що зумовлюють історико-теоретичне пізнання мистецтва,

закономірностей його функціонування, як основи художньої культури суспільства, результатом якого виступають знання та уявлення;

– перцептивно-аксіологічні, що зумовлюють способи дій сприйняття, аналіз – інтерпретацію, естетичну оцінку явищ художньої культури, результатом яких є сформована ціннісна орієнтація та художня компетенція майбутнього педагога-художника;

– праксіологічні, що зумовлюють активне художньо-творче пізнання-учіння та особисте вираження в сфері практичної образотворчої діяльності, результатом яких є опрідомечений досвід у галузі образотворчого мистецтва. У сукупності вони визначають основні результати художнього навчання – вирішення навчальних проблем програм художнього циклу, а саме, “форми”, “об’єму і простору”, “кольору”, “композиції”, “художніх технік, прийомів та способів виразного зображення, відтворення образу” [5, 6]. Усі ці положення знаходять своє місце в змісті ОПП та ОКХ,у програмах художніх дисциплін та НМКД.Визначені аспекти зумовлюють створення педагогічних чинників і методичних впливів у процесі пізнання-учіння, як ціннісно-орієнтованої діяльності розуму та практичного оволодіння способами образотворчих дій, результатом яких є розвиток творчих здібностей особистості.

Структура педагогічної технології навчання образотворчому мистецтву передбачає необхідність методичного забезпечення процесу розумових та практичних дій як способів образотворчої діяльності в їх взаємозв’язку й взаємозалежності [2; 8].

Рівень якості професіоналізації та компетентності залежить від цілеспрямованих педагогічних впливів наочного навчання на художньо-пізнавальну та творчу активність особистості безпосередньо в образотворчій діяльності, котру методично забезпечує педагог конкретної мистецької дисципліни.

Усвідомлення теоретичних положень образотворчої грамоти й закріплення їх у формі практичного вміння забезпечуються за допомогою методично обґрунтованої системи завдань-вправ. Ми стверджуємо, що методичне обґрунтування програмних завдань-вправ будь-якої дисципліни художнього циклу полягає в тому, як правильно, переконливо розкрити красу та ідею зображень у системі образів. Важливою ланкою в цьому напрямку має бути наочне пояснення навчального матеріалу. Методика наочного навчання включає взаємозв’язок художньо-образного й техніко-аналітичного засвоєння моделі як єдиного процесу. При цьому виникає важливе завдання – визначити міру складності художньо-образних і техніко-аналітичних елементів у кожній виконавській практичній роботі для забезпечення продуктивної діяльності студентів у напрямку оволодіння основами образотворчої грамоти.

Услід за А. Н. Кардовським ми вважаємо, що на заняттях з образотворчого мистецтва педагог повинен навчати студента відчувати й розуміти пластичну форму, а його грамотність повинна визначатися не тільки знаннями, визначеними теорією законів образотворчого мистецтва, але в більшій мірі виразністю зображення, що припускає, перш за все його образне засвоєння. Таким чином, необхідно моделювати заняття з урахуванням процесу пізнання техніко-аналітичних закономірностей зображення виразної форми та процесу формування її художньо-образного сприйняття.

У навчально-пізнавальному процесі також необхідно включати завдання-вправи, зміст яких спрямований на засвоєння художньої мови образотворення.

Оволодіння основами образотворчої мови – це процес розумово-практичних дій, що зумовлюють освоєння техніко-аналітичної, художньо-образної грамоти. Весь комплекс завдань-вправ із метою художньо-аналітичного засвоєння грамоти має вузлові формоутворюючі компоненти, які потребують наочно-методичного пояснення за допомогою яких формується система знань. Наприклад, найбільш значними компонентами для

формування знань та практичних навичок оволодіння основами академічного рисунка, що потребують наочно-методичного пояснення є:

1. Просторові особливості форми натури, моделі. Знання формуються за допомогою наочно-інформаційного пояснення положень перспективи (лінійної, світлоповітряної), конструкції, пластики форм.

2. Виразальні можливості, наприклад, у лінійному чи тоновому рисунку. Знання формуються вміліметодичним показом із мовним поясненням особливостей різноманітних засобів вираження форми лінією, гоном та в їх взаємозв'язку.

3. Способи перевірки правильності зображення. Знання спрямовано формуються наочним поясненням пропорційних відношень, канонів.

4. Зображальні художні матеріали й способи роботи ними. Знання формуються через практичне оволодіння можливостей матеріалів. Процес пізнання забезпечується наочним показом роботи матеріалами в будь-якій художній техніці для створення образу.

Художньо-образне освоєння основ формоутворення на рівні знань можливо в тому разі, коли сенсорні процеси розвитку особистості будуть методично формуватися в ході виконання академічного рисунка. Тому необхідно наочно розкрити й пояснити образні функції рисунка, його виразальні засоби. Наприклад, якщо забезпечити основні навчальні завдання дидактично-методичним змістом і послідовно ув'язати всі компоненти процесу освоєння студентами програмного матеріалу на заняттях рисунком, то перш за все потрібно наочно пояснити особливості форми та функції виразного зображення засобами рисунка.

Художньо-образне освоєння функцій рисунка, його виразності містить у собі розумові дії, спрямовані на практичне вирішення художніх проблем навчального чи творчого завдання.

Процес формування знань водночас забезпечується методичною регуляцією процесу естетичного сприйняття об'єкту зображення й оцінного, художньо-аналітичного судження про його створення засобами образотворчого мистецтва. У нашій практиці ми при поясненні програмного матеріалу обов'язково використовуємо прийом виразних, образних порівнянь пластичної форми чи явищ, їхньої витонченість із будь-якими ознаками, властивостями й формоутворюючими компонентами відображення предметів. Активізація образного пізнання, розумової художньо-аналітичної діяльності здійснюється за допомогою методичних прийомів розкриття складників мови та функцій рисунка.

Техніко-аналітичне та художньо-образне освоєння моделі, виразне відтворення її базується на психологічних закономірностях народження образу в художньому мисленні. Тому, при наочно-інформаційному поясненні завдання, значна увага приділяється формуванню і розвитку візуального мислення, образного сприйняття навчального матеріалу, зміст якого передбачає роботу з натури, по пам'яті, або за уявою. Рівень сприйняття наочного пояснення програмного завдання залежить від методичного обґрунтування навчального матеріалу та сенсibiлізації й синестезії, які отримуються в процесі відчуття, пізнання – завдання. Це потребує методичного пояснення основних положень специфічних способів та виразальних засобів ілюзорно-просторового чи умовно-площинного зображення форми й паралельного розкриття композиційної структури, що надає можливість направити почуття на візуальне бачення всіх компонентів задуму.

Отже, як свідчить практичний досвід, необхідно значну увагу на приділяти завданням-вправам, що формують майстерність майбутнього педагога-художника в наочно-інформаційному поясненні, настанові за допомогою педагогічного малювання, як дидактичного методу розкриття закономірностей формоутворення та образотворення, а також основних правил образотворчої грамоти. У практиці підготовки магістрів за

кваліфікаційним рівнем "Викладач образотворчого мистецтва" ми використовуємо дидактичний принцип художньо-образних способів дій в образотворчій діяльності студентів. Про доцільність цього дидактичного принципу свідчать якісні показники навчальних досягнень студентів, які характеризують професіоналізм майбутнього педагога-художника та ступінь його відповідності освітньо-кваліфікаційному рівню магістерської підготовки, значущим компонентом котрої є методична компетенція. Ця педагогічна умова детермінує методичні способи взаємодій у системі "педагога – студент". Для визначення рівня якості навчальних досягнень студентів магістратури ми використали систему ознак, що характеризують достатньо високий професіоналізм, методичну здатність. Такими ознаками насамперед є: професійна методологічна компетентність, у тому разі й методична майстерність; потреба працювати якісно з високою ефективністю під час проходження стажування; самостійність мислення та прийняття рішень на вирішення завдань художнього навчання; уміння обґрунтовувати творчий педагогічний метод та форми особистої методичної діяльності й бачити перспективу розвитку ідей; здатності до пошуку нових форм і методів художнього навчання, що забезпечують педагогічну технологію методичним змістому вирішенні завдань системи художньої підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз проведеного дослідження та досвід із питань методології проектування педагогічної технології навчального процесу методичної підготовки випускників магістратури дозволив втілити в освітню практику інноваційний зміст програми академічної дисципліни "Теорія і практика методики художнього навчання у ВНЗ". Структура змісту теоретичного матеріалу передбачає розгляд цілої низки питань навчального курсу на лекційних заняттях (12 годин) та практичних заняттях (10 годин), семінарських занять (4 години). На самостійне оволодіння програмним матеріалом відводиться 19 годин, що складає 1,5 кредитів (45 годин) за ECTS кредитно-модульної системи навчання.

Основними теоретичними питаннями курсу методики художнього навчання у ВНЗ (в стислому викладі, як це дозволяє об'єм статті) є: актуальні проблеми теорії та практики художнього навчання у вищих закладах художньо-педагогічної освіти та професійно орієнтованих ВНЗ; структура процесу художнього навчання, принципи художньої дидактики, науково-теоретичні основи та методичні технології художнього навчання, методичні аспекти вирішення художньо-навчальних проблем "композиція", "форма", "колір", "простір", "образ", "художня техніка та художня виразність зображень", методи викладу основних положень образотворчої мови, дидактичні особливості педагогічного малюнка в процесі наочного навчання; професійні функції педагога-художника [6].

У процесі практичної підготовки значну увагу приділяємо розробці структурно-логічного забезпечення програмного матеріалу дидактично обґрунтованою технологією художнього навчання за конкретною темою будь-якої дисципліни мистецького циклу (рисунок, живопис, композиція, скульптура, ДПМ та ін.). Практична частина обов'язково передбачає наочно-методичну розробку однієї з тем програмного матеріалу з дисциплін мистецького циклу, котра має бути обговорена під час її захисту перед однокурсниками та студентами молодших курсів.

Для семінарських занять пропонуються студентам такі питання: професійно-діяльнісний підхід до управління процесом художнього навчання; науково-теоретичні та практичні основи методики художнього навчання (історія, досвід, перспективи); дидактичні принципи методики художнього навчання; види та форми навчання, художньо-творчої діяльності в системі художньо-педагогічної освіти та їхнє науково-методичне забезпечення; професійні функції педагога-художника як керівника й організатора навчально-виховного процесу.

Повний виклад освітнього змісту методичної підготовки містить авторська програма "Теорія і практика методики художнього навчання у ВНЗ", котру в першому варіанті було видано і втілено в навчальний процес у 2003 році на художньо-графічному факультеті Південноукраїнського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського [5].

Для вирішення завдань визначених динамічних і взаємодоповнюючих компонентів освітнього процесу ми уточнили стратегію проектування доцільних педагогічних чинників, котрі мають бути інструментарієм методичної діяльності майбутніх педагогів-художників. Такими чинниками є:

– уміння створювати дидактичні умови протікання процесу художнього навчання та методично обґрунтовувати програмний матеріал, наочно розкривати його зміст;

– уміння методично вирішувати навчальні завдання за темами програм дисциплін художнього циклу у відповідності вимог освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця за обраною спеціальністю;

– уміння наочно-методично забезпечувати процес навчання основам образотворчої грамоти та вирішувати за допомогою настанов суть методів, прийомів та способів виразного зображення будь-якими художніми матеріалами, інструментами, розкривати питання, що пов'язані з навчальними (художніми) проблемами "композиція", "форма", "колір", "простір", "художня техніка", а також виразного зображення (формування, відтворення образу засобами різних видів образотворчого мистецтва);

– уміння визначати доцільні методи-настанови на активне естетичне ставлення до творів різних видів і жанрів візуального мистецтва, до дійсності, явищ художньої культури та національних традицій, загальнолюдських духовних надбань;

– уміння розвивати художньо-творчі здібності, потребу до художньої творчості, креативність особистості, її предметне й понятійно-образне мислення, візуальне мислення, мислення в матеріалі, тобто художньо-аналітичне та художньо-образне мислення, а також розвивати вміння спостерігати й бачити спільне й відмінне в предметах та явищах на основі пошуку далеких та близьких аналогій, формувати вміння порівнювати на основі диференційованого аналізу й синтезу основні ознаки форм природи та художніх форм різних напрямків мистецтва й робити самостійні висновки;

Розгляд освітнього змісту програми в ході занять надає можливість сформувати достатній рівень уміння планувати й здійснювати процес художнього навчання, управляти ним, методично й дидактично забезпечувати лекційні та практичні заняття, а також проводити регуляцію взаємовпливів під час виробничої практики (стажуванні) у системі "педагог – методист – студент (група)".

На майбутнє, за умов сучасних тенденцій розвитку педагогічної освіти, убагацьється науковий розгляд змісту навчально-методичного забезпечення навчальної академічної дисципліни "Теорія і практика методики художнього навчання у ВНЗ" із позицій теорії педагогічного управління процесом методичної підготовки студентів у магістратурі, уточнення на основі дослідження проблем формування і розвитку методичної здатності й створення доцільної освітньої технології, моделі сучасного педагога-художника та розробки методичних рекомендацій для студентів – стажувальників і написання навчального посібника до курсу дисципліни для магістрантів художньо-педагогічних факультетів (відділень).

Використана література:

1. Беспалько В. П., Татур Ю. Г. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса : учебно-методическое пособие / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – М. : Высшая школа, 1989. – 196 с.

2. Коновець С. В. Теоретичні і методичні основи творчого розвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах : дисертація ... доктора пед. наук : спец.13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / С. В. Коновець. – К., 2012. – 472 с.
3. Левченко Т. И. Современные дидактические концепции в образовании : монография / Т. И. Левченко. – К. : МАУП, 1995. – 164 с.
4. Орлов В. Ф. Теоретичні та методичні засади професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін : дисертація ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / В. Ф. Орлов. – К., 2004. – 542 с.
5. Резніченко М. І. Методика художнього навчання уВНЗ. Програма для магістрантів художньо-графічних факультетів педагогічних університетів / М. І. Резніченко. – Одеса : ПНПУ, 2008. – 18 с.
6. Резніченко М. І. Сучасний вимір завдань наукової організації навчального процесу підготовки вчителів образотворчого мистецтва в системі художньо-педагогічної освіти (проблеми і досвід) // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць № 10. – Спеціальний випуск: Художньо-педагогічна освіта ХХІ стю: теорія, методи, технології / М. І. Резніченко. – Кривий Ріг : КДПУ, 2005. – С. 190-201.
7. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька : навчальний посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 358 с.
8. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання : навчальний посібник / І. М. Туманов. – Львів : Аверс, 2010. – 364 с.
9. Татур Ю. Г. Высшее образование: методология и опыт проектирования : учебно-методическое пособие / Ю. Г. Татур. – М. : Университетская книга; Логос. 2006.– 252 с.
10. Научная организация учебного процесса в высшей школе. – Ч. 1. Рекомендации преподавателю по совершенствованию преподавания учебной дисциплины / под ред. Б. В. Лябаха. – Кишинев, 1976. – 23 с.

Резніченко Н. І. Сучасне вимірювання стратегії освітнього змісту методичної підготовки педагогів-художників.

В статті розглядаються питання наукового обґрунтування змісту методичної підготовки майбутніх педагогів-художників в системі художньо-педагогічного освіти. На основі найновіших стратегій проектування інтегративної моделі процесу методичної підготовки магістрів, що дозволяє, з однієї сторони, сформувати професійну компетентність, з іншої – забезпечити формування високого рівня методичної спроможності до художнього навчання студентів в професійних освітніх закладах різного рівня акредитації, розроблено освітньо-модульний курс дисципліни "Теорія і практика методики художнього навчання в ВУЗ". Результати дослідження і багаторічний досвід професійної діяльності стали основою для визначення освітнього змісту програми методичної підготовки магістрів, яка передбачає умови об'єднання в одному процесуальному процесі освоєння масиву знань і умінь професійної діяльності.

Ключові слова: методична підготовка магістрів, методика художнього навчання, стратегія проектування, педагог-художник, педагогічне освітнє.

Reznichenko N. I. Modern educational planning strategy dimension of methodical preparation of teachers-artist.

The article addresses the scientific substantiation of methodical preparation of future teachers – artists in the system of art – teacher education. Based on the latest strategies for designing an integrative process model methodological training masters, who, on the one hand, deepens professional competence, on the other – ensuring the formation of high-quality measurement methodology artistic ability to train students in professional educational institutions of different levels of accreditation developed educational – modular course "Theory methodology and practice of art education in higher education". Results and experience were under of basisto determine the nature of the educational program content methodical preparation Masters, which provides prerequisites combination of one common procedural process of acquiring knowledge and skills on the profile (artistic and technical) activities.

Keywords: methodical preparation masters, teachers – artists, strategy design, method of art education, phedagogical education.